

*Олена Миколаївна Омеляненко**доктор філософії*

ORCID 0000-0001-8993-806X

e-mail: elnikkrasnaya@gmail.com,*Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,**Віталій Анатолійович Омеляненко**д-р екон. наук, доц.**академік Української технологічної академії*

ORCID 0000-0003-0713-1444

e-mail: omvitaliy@gmail.com,*Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ,**Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,**Естонський університет прикладних наук підприємництва*

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ГРОМАД НА ЗАСАДАХ LOCAL RESOURCE-BASED ПІДХОДУ¹

Постановка проблеми. Локальна інфраструктура відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку громад й безпосередньо впливає на якість життя та ефективність ряду соціально-економічних процесів. По-перше, локальна інфраструктура забезпечує доступ до основних життєвих потреб, таких як вода, електроенергія, каналізація та системи опалення. По-друге, локальна інфраструктура включає в себе транспортну мережу, що є важливою для забезпечення зручності пересування громадян, а також для розвитку місцевої економіки. По-третє, інфраструктура включає в себе освітні та медичні заклади, які є важливими для розвитку та здоров'я громадян й забезпечують можливості для навчання та професійного зростання, надають медичну допомогу населенню. По-четверте, локальна інфраструктура також включає в себе культурні та розважальні об'єкти, які сприяють розвитку підвищенню якості дозвілля громадян. Загалом локальна інфраструктура є основою сталого розвитку громади, вона впливає на всі сфери життя, від економіки до соціальної сфери. Тому інвестування в розвиток та підтримку локальної інфраструктури є важливим завданням для будь-якої громади та держави. В сучасних умовах особливої актуальності набуває пошук ресурсів для розвитку інфраструктури громади, в чому важливу значну роль відіграють наявні потенціал та ресурси.

Аналіз досліджень і публікацій. Розвиток громади та її інфраструктури розглянемо в рамках концепції адаптивної спроможності та соціального капіталу, що дає можливість проаналізувати, яким чином громади реагують і адаптуються до проблем. Адаптивна здатність є ключовим поняттям зміни середовища громад [1; 2; 3] і стосується здатності громади пристосовуватися або відновитися після кризи, наприклад, екстремальних погодних умов або військового чинника. Адаптивна здатність тісно пов'язана з концепцією, в

межах якої розглядається процес її перетворення в дії та стратегії у відповідь на зміни [4; 5]. Результати адаптаційних дій і стратегій варіюються від підтримки існуючих функцій до здійснення змін, які можуть бути поступовими або трансформаційними [6].

Адаптивна здатність формує діапазон доступних варіантів і дій й може вплинути на здатність справлятися зі змінами. Адаптивна здатність може бути прихованою та активуватися через людську діяльність [7] і є вкладеною в суспільні процеси, які можуть перешкоджати або сприяти змінам [8]. Для України важливими є висновки дослідження [9], зокрема про те, що міжорганізаційні відносини дозволяють координувати діяльність, коли формальних ресурсів бракує. Отримані емпіричним шляхом дані підтверджують тези, що наголошують на ролі когнітивних, емоційних та соціальних ресурсів (їх називають «м'якою інфраструктурою») у підтримці процесів змін. «М'яка інфраструктура» включає стосунки, безпечні простори, довіру, самоефективність і світогляд.

Для розвитку громад у наших попередніх дослідженнях [10; 11] запропоновано концептуальні основи інфраструктурно-сервісного підходу, що спрямований на адаптацію управління інноваційними спільнотами до викликів сталого розвитку. Цей підхід відкриває можливості для дослідження перспективних організаційно-економічних механізмів управління, які засновані на оцінці впливу змін стану економічного простору та їх наслідків на якість життя, житловий простір і людський капітал. Методологія цього підходу базується на ідеях географії інновацій, регіональної економіки та інновацій й вивчає просторові закономірності виникнення, впровадження та поширення нових ідей, технологій, продуктів, а також вплив цих процесів на регіональний (локальний) розвиток. Підхід ґрунтується на потенціалі територій і спрямований

¹ Дослідження проведено в межах наукових проектів «Інноваційна складова безпеки сталого розвитку старопромишлових регіонів України: стратегічні напрями інституційного забезпечення і трансферу технологій в інноваційних ландшафтах» та «Організаційно-економічне забезпечення повоєнного сталого розвитку територій на основі інфраструктурно-сервісної методології розвитку інноваційних спільнот», що виконуються за рахунок коштів МОН України.

на більш інтенсивне використання наявних можливостей. Інфраструктурно-сервісний підхід до розвитку інноваційних спільнот передбачає розуміння того, що інновації охоплюють не лише технологічні зміни, але і зміни в організаційних, трудових і соціальних практиках, які можуть потенційно вплинути на стан людського капіталу в громадах.

Водночас методологія інфраструктурно-сервісного підходу потребує конкретизації її ресурсного забезпечення та організаційних практик практичного втілення.

Метою дослідження є визначення шляхів участі громади у розвитку локальної інфраструктури на основі local resource-based підходу.

Виклад основного матеріалу. Oxford English Dictionary визначає інфраструктуру як основні фізичні та організаційні структури й об'єкти (наприклад, будівлі, дороги тощо), необхідні для функціонування чогось [12].

У найширшому розумінні інфраструктура громади стосується всіх фізичних умов і послуг на рівні, які дозволяють громаді функціонувати. У звіті [13] автори зосереджуються на фізичній інфраструктурі, створеній волонтерським і громадським сектором, якою громади володіють, використовують і діляться щодня.

У дослідження громад з метою визначити, що робить програми ефективними (чи ні), автори [9] підкреслюють важливість довіри та відносин. Вчені [14] вважають, що визначення інфраструктури також включає соціальні норми та обміни, які вбудовані в матеріальні форми.

Контраст між наведеними підходами пояснює, чому ресурси для розвитку інфраструктури громад зазвичай включають ті аспекти, що є найбільш помітними (витрати на будівництво, навчання тощо). Але в цих рекомендаціях не вдається визначити основні соціальні ресурси та можливості, які також повинні наявні, щоб інфраструктура справді «працювала» [9]. У статті [15] визначено критичні фактори, що впливають на стійкість місцевих інфраструктурних проєктів. Вони поділяються на 25 факторів за 6 групами: управління та адміністрування, інформація та знання, політика та план, навколишнє середовище та природні ресурси, об'єкти та інфраструктура, фінанси та бюджет.

Відсутність доступу до послуг і засобів перешкоджає соціально-економічному та людському розвитку. Це викликає серйозне занепокоєння в громадах багатьох країн, що розвиваються. У поєднанні з відсутністю фізичної чи інституційної інфраструктури ці громади часто стикаються з труднощами в пошуку можливостей для існування. Подолання цих викликів має важливе значення для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) та їх головної мети — «нікого не залишити осторонь».

В Україні менеджмент громад дедалі частіше стикається з бюджетними обмеженнями, внаслідок чого відкладається будівництво та обслуговування необхідної інфраструктури. Прагнучи розширити спроможність, органи місцевого самоврядування створюють партнерства з приватним сектором і громадянами, які можуть запропонувати інноваційні рішення для збільшення фінансових та інших ресурсів для створення інфраструктури. Однією із інновацій останньої декади є краудфандинг, якому сприяють онлайн-платформи соціальних мереж і платіжні технології та який дозво-

ляє членам спільноти робити внески або інвестувати в конкретні проєкти. Таким чином, члени громади можуть голосувати за просування певних типів місцевих інфраструктурних проєктів.

З огляду на значну роль, яку відіграють локальні спільноти у вирішенні проблем, спричинених поганою або відсутньою інфраструктурою, спільне створення інфраструктурних благ часто розглядається як альтернатива сучасному «інфраструктурному ідеалу» на основі державного забезпечення [16]. Визнання ролі не-підзвітних відносин влади у спільному виробництві призвело до того, що концепція вийшла за межі бінарності «держава / не держава», щоб охопити широкий спектр практик. Важливо, що ці нові форми надання державних послуг і управління вказують на глобалізоване поширення гнучких форм сучасного урядування за межі національної держави, включаючи потужну сучасну роль НУО як брокерів і посередників у відносинах між державою та населенням.

Розвиток інфраструктури громади за допомогою підходів, заснованих на місцевих ресурсах, допомагає подолати вищевказані виклики. «М'яка» інфраструктура відноситься до інфраструктури громади, яка не управляється або не підтримується урядом або галузевими установами. Приклади такої громадської інфраструктури включають дороги від ферми до ринку, пішохідні мости, водопостачання, зрошувальні канали та дренажні системи, а також комунальні об'єкти. Роботи з розвитку інфраструктури громади часто виконуються шляхом планування та розвитку за участю громади, створюючи таким чином місця працевлаштування та можливості для розвитку навичок членів громади.

Розвиваючи та підтримуючи інфраструктуру громади, інвестиційна програма МОП, спрямована на інтенсивну зайнятість, сприяє використанню підходів, заснованих на місцевих ресурсах (Local Resource-Based, LRB) [17].

Підходи LRB оптимізують використання місцевих ресурсів, включаючи робочу силу та технології, а також доступні на місцевому рівні матеріали, інструменти та обладнання від місцевих постачальників протягом усього проєктного циклу від етапу планування до впровадження та обслуговування інфраструктури. Підходи LRB сприяють залученню відповідних зацікавлених сторін: цільових громад, місцевих надавачів послуг, у тому числі малих підприємців, і місцевих органів влади. Процеси участі забезпечуються під час консультацій, щоб дати можливість уразливим групам у громаді, таким як жінки, молодь, люди з обмеженими можливостями, люди похилого віку, мати право голосу в процесі прийняття рішень і брати активну участь у процесі розвитку. Таким чином, спрямовуючи інвестиції в інфраструктуру через місцеві громади, підходи LRB не тільки створюють робочі місця, але й стимулюють ринки та економіку завдяки створенню стійких інфраструктурних активів.

При оптимізації використання місцевих ресурсів в межах підходу LRB найбільшу увагу приділяють людським ресурсам (найчастіше низькокваліфікованим та кваліфікованим робітникам), матеріалам, а також місцевим знанням і технологіям. Під час залучення до розвитку місцевої інфраструктури фактична якість проєктів залежить від спроможності місцевих підприємців, місцевих інституцій і процесів децентралізації або структури місцевої громади та ситуації під час за-

стосування громадських контрактів. У всіх випадках розвиток потенціалу відповідних зацікавлених сторін впливає на стійкість переваг покращеної інфраструктури.

Щоб застосувати будь-яку технологію на місцевому рівні, громади повинні взяти на себе відповідальність. Таким чином, отримання підтримки місцевої громади є ключем до стійких результатів, і місцеві технології посилюють контроль громади над ресурсами.

У порівняльному тематичному дослідженні [18] дослідницька група розглянула, як різні партнери третього сектору стали спонсорами проєкту, проводячи краудфандингові кампанії для реалізації місцевих інфраструктурних проєктів у своїх відповідних громадах. Використовуючи традиційно фінансований проєкт у кожній громаді як контрольний випадок, висновки показують, що краудфандинг відображає зміни у відносинах між місцевими зацікавленими сторонами та перерозподіл ресурсів місцевої влади на проєкти, які інакше були б фінансово неможливими. Результати дослідження корисні для всіх зацікавлених сторін у розробці інфраструктури, оскільки інноваційні інструменти, такі як краудфандинг, впливають на місцеве партнерство під час планування, проєктування, будівництва та експлуатації проєкту. У дослідженні [19] наведено результати інвестиційного інфраструктурного експерименту в інфраструктуру, під час якого 68 млн дол. були випадковим чином розподілено між низько розвиненими міськими районами Мексики. Програма привела до значного покращення доступу до інфраструктури та збільшення приватних інвестицій у житло. Хоча попередньо визначений індекс соціального капіталу не покращився, відбулось зменшення випадків насильства та девіантної поведінки підлітків у районах, де були зроблені інвестиції. Важливо, що реалізація програми збільшила сукупну вартість нерухомості в районах програми на два долари за кожен інвестований долар.

У дослідженні [20] розглядається роль участі, спільного виробництва та управління громадою у випадковій вибірці на основі вибору 50 систем сільського і міського водопостачання в рамках Програми розширення водопостачання та санітарії (WASEP) у Пакистані. Підкреслена роль НУО (Агентство Ага Хана Хабітат) у спільному виробництві та у тому, як модель управління водними ресурсами на основі громад (CBWM) може бути масштабовано. Зокрема, у документі розглядається питання про те, чи можна успішно розширити модель WASEP, переважно в сільській місцевості, і поширити її на міські центри, спираючись на дані опитування понад 2500 домогосподарств. Отримані дані ілюструють важливість участі громади в успішному забезпеченні систем водопостачання.

Іншим прикладом є кейс Великобританії, де існує значний політичний тиск щодо нового будівництва, і нові громади з тисячами нових будинків проєктуються та фінансуються забудовниками (переважно з приватного сектору), керуючись політикою місцевого планування. Прийняття рішень щодо інфраструктури та відкритих просторів («Інфраструктура активного життя» (ALI)) у великих забудовах залежить від місцевих радників, які надають дозвіл на планування. Міські планувальники мають великий вплив, оскільки

вони розробляють політику, ведуть переговори з забудовниками та консультують радників. Практики громадського здоров'я також працюють в органах місцевого самоврядування, підтримуючи програму «здоров'я в усіх політиках» [21; 22].

Дослідження [23] свідчить про те, що інфраструктура, створена спільно з громадою, була набагато ефективнішою, ніж державна інфраструктура.

У прикладному контексті варто відзначити роль Citizen science (громадянська наука) як процесу, за допомогою якого громадяни, які зазвичай не мають високої наукової підготовки, беруть участь у проєктній діяльності (наприклад, збиранні даних), яка інакше була б недоступна для професійних дослідників або практиків. У статті [24] показано, як проєкти громадянської науки, координовані міждисциплінарними групами інженерів і соціологів, можуть потенційно покращити моніторинг інфраструктури та моделі підтримки прийняття рішень для місцевих громад. Завдяки розширеному визначенню якості даних громадянська наука може бути життєздатним методом підвищення якості даних моніторингу інфраструктури та, зрештою, надійності аналізу ризиків і моделей підтримки прийняття рішень, які використовують ці дані.

Низхідне планування інфраструктурних проєктів без консультацій з місцевими громадами часто виявляється неефективним підходом і може призвести до неефективних проєктів. Спільний підхід до планування, проєктування, реалізації та моніторингу розвитку інфраструктури громади має дві головні переваги: (1) він може покращити партнерство між органами місцевого самоврядування та громадами; і (2) він може забезпечити рівні можливості для участі у розвитку громад, включаючи вразливі групи. Забезпечення навчання для членів громади за допомогою такого підходу сприяє розвитку орієнтованих на ринок навичок.

Кожен проєкт розвитку має бути спрямований на збереження результатів, і в цьому відношенні вирішальне значення має участь громади. Місцеві технології та знання – це досвід, який з часом культивується в межах громади, щоб адаптуватися до нових викликів і можливостей. Ці місцеві технології заслуговують на особливу увагу як ефективна точка входу для залучення громади до удосконалення місцевої інфраструктури.

Застосування місцевих ресурсів має ряд переваг: вони легкодоступні, а отже економічно вигідні; мають позитивний вплив на навколишнє середовище; стимулюють місцеву економіку та створюють більше робочих місць у місцевому ланцюжку вартості. Виявлені активи громади підвищують економічну ефективність у цільових секторах, тоді як використання місцевих ресурсів забезпечує надходження коштів в місцеву економіку та створює мультиплікаційний ефект, що зрештою призведе до покращення місцевих економічних показників із збільшенням можливостей роботи та заробітної плати. Таким чином, розвиток інфраструктури території передбачає створення та покращення фізичних та соціальних систем, які задовольняють потреби жителів і підтримують економічний розвиток. Інноваційні спільноти можуть виконувати ключову роль у сприянні інноваціям, залученні талановитих фахівців, спільному розв'язанні проблем та створенні нових можливостей для розвитку інфраструктури території.

На нашу думку, важливим для розвитку територій є інноваційні спільноти - групи людей, організацій або підприємств, які об'єднуються навколо спільної мети створення, розвитку і впровадження нововведень, технологій, ідей або продуктів. Розглянемо основні напрями використання локальних інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури територій.

Інноваційні спільноти можуть створювати сприятливе середовище для зародження та розвитку інноваційних ідей в галузі інфраструктури. Шляхом спільної роботи, обміну знаннями та ресурсами, вони стимулюють створення нових технологій, методів будівництва та управління інфраструктурними проектами. Інноваційні спільноти можуть сприяти створенню просторів співпраці, де молоді підприємці та стартапи можуть отримати доступ до необхідних ресурсів, наставництва та фінансування для розробки та впровадження новаторських ідей в інфраструктурі громади.

Спільноти можуть об'єднувати різні зацікавлені сторони, такі як місцеві органи влади, бізнес, громадські організації та громадяни, для спільного вирішення проблем та розвитку інфраструктури територій. Це може включати спільне планування, залучення громадськості до прийняття рішень та розробку інноваційних проєктів. Інноваційні спільноти здатні працювати спільний план розвитку, включаючи інтегровані підходи до розширення інфраструктури, удосконалення міського середовища, розвитку енергетичних та транспортних систем.

Прикладом використання такого підходу може бути досвід Покровської громади Дніпропетровської області [25]. Традиційно вважається, що розвиток туризму можливий за умов наявності замків, фортець, баз відпочинку. Але даний кейс демонструє те, що і громади з аграрним потенціалом заслуговують на те, щоб розвиватися в туристичному напрямку. Сільська гостинна садиба – це не лише екзотичне дозвілля мешканців мегаполісу на свіжому повітрі, а й головний важіль розвитку наших територій.

Над створенням організаційних передумов для розвитку економічного потенціалу Покровська громада почала працювати з 2017 р. Підґрунтям цього стали розроблені за сприяння Програми DOBRE стратегія розвитку, програма місцевого економічного розвитку й діяльність ради місцевого економічного розвитку. Одним із чотирьох пріоритетних проєктів програми місцевого економічного розвитку був розвиток сприятливих умов для місцевого бізнесу в туристичному середовищі. Роботу над досягненням своєї цілі громада виконувала поетапно – починаючи від створення робочої групи, завершуючи створенням туристичного продукту. Було розроблено карти-схеми чотирьох туристичних маршрутів (велосипедний, кемпінговий, історико-краєзнавчий), визначено туристичні об'єкти, розроблено мапування двома мовами та проведено маркування території. В інфраструктурному аспекті створено туристично-інформаційний центр на базі комунального закладу культури «Покровська бібліотека» та визначено чотири садиби сільського зеленого туризму й відкрито сторінку у Facebook «Гостинна Андріївка».

Розвиток сільського туризму для Покровщини забезпечує, по-перше, підтримку й розвиток малого і середнього бізнесу. Провідником між туристом, малим та середнім бізнесом є туристично-інформаційний центр. За цим напрямком місцевою підприємцею в

2019 р. відкрито готельно-ресторанний комплекс з виходом на річку. По-друге, це розширення сфери зайнятості та підвищення рівня економічного добробуту сільського населення за рахунок організації діяльності зелених садіб, реалізація екологічно чистої сільськогосподарської продукції та товарів повсякденного вжитку. По-третє, це популяризація культурних особливостей та традицій громади, організація та проведення традиційних щорічних фестивалів, презентація та реалізація робіт майстрів декоративно-вжиткового мистецтва, інсталяції, реконструкції історичних подій за участі учнів, аматорських народних колективів. По-четверте, це ідентифікація громади шляхом використання бренду Покровської громади, розробленого за підтримки фахівців Програми DOBRE. І, по-п'яте, це можливість для підростаючого покоління реалізувати себе у сфері розвитку туризму за рахунок діяльності на території громади туристичного гуртка.

Інноваційні спільноти можуть пропонувати нові підходи до управління інфраструктурою, включаючи використання цифрових технологій, аналітики даних та штучного інтелекту. Це може поліпшити ефективність, надійність та безпеку інфраструктури, а також забезпечити кращий розподіл ресурсів. Інноваційні спільноти можуть сприяти впровадженню елементів концепцій "розумного міста", де інфраструктура, технології та послуги інтегруються для покращення якості життя, ефективності та сталості.

В цьому контексті відзначимо важливість ініціатив, подібних Громада 4.0 [26] – програми для представників місцевого самоврядування, що спрямована на акселерацію створення та впровадження цифрових проєктів у громадах з метою забезпечення їх стійкості в умовах війни і висування на передній план потреб відбудови у майбутньому. Карта учасників програми та розподіл за тематикою проєктів, представлено на рисунку.

Важливо підкреслити роль інноваційних спільнот у сприянні розвитку соціальної інфраструктури (освіта, охорона здоров'я, культура та спорт). Вони можуть сприяти створенню нових навчальних програм, інноваційних методів лікування, доступу до культурних подій та спортивних заходів.

Створення партнерств між інноваційними спільнотами, місцевими органами влади, громадськими організаціями та приватним сектором для спільного розв'язання проблем інфраструктури територій може включати угоди про спільне фінансування, обмін ресурсами та експертизою, а також спільне планування та реалізацію інфраструктурних проєктів. Інноваційні спільноти можуть створювати освітні програми, навчальні матеріали та інформаційні ресурси, спрямовані на підвищення освіченості та свідомості громади щодо інфраструктури. Це можуть бути семінари, вебінари, онлайн-курси та інші форми навчання, що допомагають мешканцям розуміти важливість інфраструктурних проєктів, їх переваги та вплив на життя громади.

Використання інноваційних спільнот для залучення громадськості до процесів розвитку інфраструктури може включати проведення громадських консультацій, створення майданчиків зворотного зв'язку, організацію спільних проєктів та залучення громадськості до процесів прийняття рішень. Такий підхід забезпечує врахування реальних потреб та пріоритетів місцевих жителів у розвитку інфраструктури.

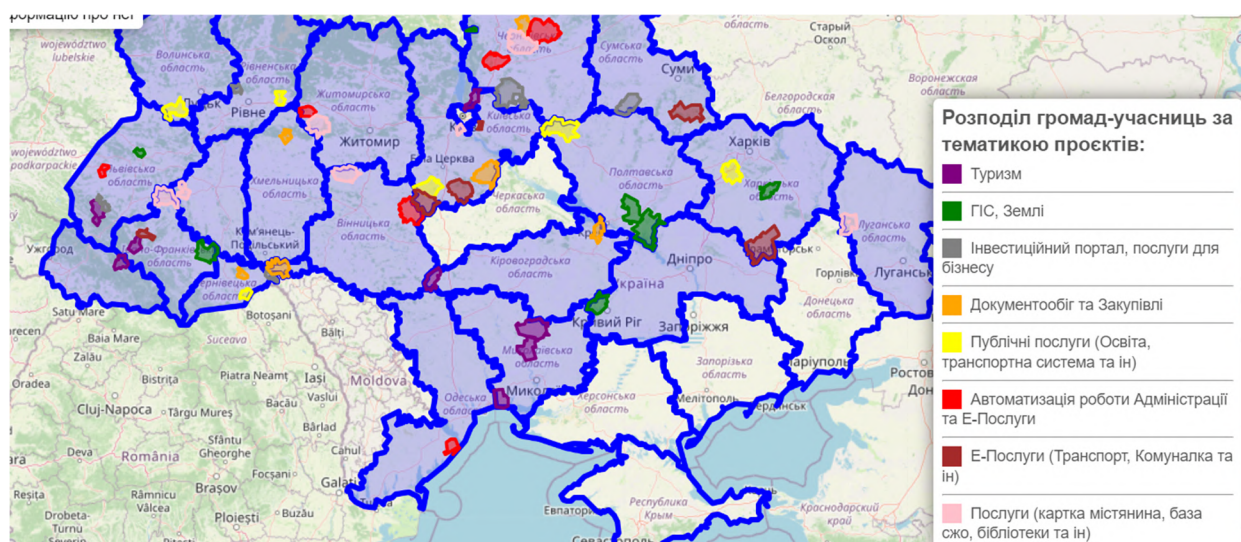

Рисунок. Карта учасників програми Громада 4.0 та розподіл за тематикою проектів [26]

Інноваційні спільноти можуть виконувати важливу роль у залученні громади до процесу планування та реалізації інфраструктурних проектів. Шляхом організації відкритих консультацій, форумів та дискусій з представниками громади, можна зрозуміти їх потреби та пріоритети. Це допоможе розробити проекти, що відповідають потребам місцевих мешканців, підвищує їх задоволеність та сприяє підтримці проектів.

Ефективне використання інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури потребує наявності фінансових ресурсів. Для цього можна розглянути створення спеціалізованих фондів, грантових програм або залучення інвестицій від приватних компаній та фондів. Такі механізми фінансування сприятимуть реалізації проектів інноваційних спільнот та стимулюватимуть розвиток інфраструктури на територіях.

Перелічені заходи допоможуть використати потенціал інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури територій, сприятимуть інноваційному підприємству та забезпечать стале та ефективне використання ресурсів. При цьому важливо забезпечити співпрацю, взаємодію та включення всіх зацікавлених сторін – уряду, бізнесу, громадськості та академічного середовища, для досягнення успішних результатів у розвитку інфраструктури територій.

Водночас нами вказано лише кілька напрямків застосування інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури територій. Варто розглянути кожен конкретний випадок з урахуванням його особливостей та місцевих умов для ефективного впровадження інноваційних практик та забезпечення сталого розвитку. Загалом, використання потенціалу інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури територій передбачає комплексний підхід та врахування потреб громади, впровадження новітніх технологій, партнерства та залучення ресурсів. Це дозволяє створити сталу, ефективну та інноваційну інфраструктуру, яка відповідає потребам територій та сприяє її розвитку.

Висновки. Використання інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури дозволяє повніше реалізувати потенціал територій. Кожна територія має свої особливості, ресурси та можливості, які можуть бути використані для розвитку інфраструктури. Інноваційні спільноти можуть сприяти виявленню та реалізації

цього потенціалу шляхом стимулювання інноваційних проектів, створення нових робочих місць та зміцнення конкурентних переваг територій. Це може включати підтримку досліджень та розробок нових технологій, створення експериментальних майданчиків для тестування інноваційних ідей, сприяння обміну знаннями та передачі технологій. Інноваційні рішення можуть включати розробку енергоефективних будівель, використання відновлюваних джерел енергії, розвиток смарт-міст технологій та інші ідеї, які сприяють сталому розвитку інфраструктури. Розвиток якісної та сучасної інфраструктури привертає інвестиції, створює робочі місця, сприяє розвитку підприємництва та підвищенню конкурентоспроможності. Інноваційні спільноти можуть допомогти у створенні сприятливих умов для розвитку бізнесу, привабливості інвестицій та стимулювання інноваційного підприємства. Важливим елементом використання інноваційних спільнот у розвитку інфраструктури є створення партнерських зв'язків з іншими зацікавленими сторонами. Це можуть бути громадські організації, дослідницькі установи, університети, приватні компанії та місцеві органи влади. Такі партнерства дозволяють об'єднувати ресурси, експертизу та знання для спільної реалізації інфраструктурних проектів та інноваційних ініціатив.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на вироблення практик інституціоналізації підходів LRB для отримання стійких результатів в умовах України.

Список використаних джерел

1. Armitage D., Plummer R. (Eds.). Adaptive capacity: Building environmental governance in an age of uncertainty. New York, NY: Springer Publishing Company. 2010.
2. Engle N. L. Adaptive capacity and its assessment. *Global Environmental Change*. 2011. 21 (2). P. 647–656. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.01.019>.
3. Smit B., Wandel J. Adaptation, adaptive capacity and vulnerability. *Global Environmental Change*. 2006. № 16. P. 282–292. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2006.03.008>.

4. Hovelsrud G. K., Smit B. Community adaptation and vulnerability in arctic regions. Dordrecht: Springer. 2010. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-90-481-9174-1>.
5. O'Brien K., Leichenko R., Kelkar U., Venema H., Aandahl G., Tompkins H., West J. Mapping vulnerability to multiple stressors: Climate change and globalization in India. *Global Environmental Change*. 2004. № 14 (4). P. 303–313. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2004.01.001>.
6. Pelling M. Adaptation to climate change: From resilience to transformation. Oxford: Routledge. 2010.
7. Bay-Larsen I., Hovelsrud G. K. Activating adaptive capacities: Fishing communities in Northern Norway. In Northern sustainabilities: Understanding and addressing change in the circumpolar world. Springer International Publishing. 2017. P. 123–134. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-46150-2>.
8. Hovelsrud G. K., Amundsen H. Adaptation options. In Adaptation actions for a changing arctic: perspectives from the Barents area. Arctic monitoring and assessment programme (AMAP). Oslo: Arctic Monitoring and Assessment Programme. 2017.
9. Kavanagh S.A., Hawe P., Shiell A. et al. Soft infrastructure: the critical community-level resources reportedly needed for program success. *BMC Public Health*. 2022. 22. 420. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12889-022-12788-8>.
10. Омеляненко О. М., Омеляненко В. А. Концептуальні основи інфраструктурно-сервісної методології розвитку локальних спільнот. *Проблеми економіки*. 2023. № 2. С. 120–128. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-120-128>.
11. Omelyanenko V., Omelianenko O. Infrastructure and service methodology for the development of innovative hromadas: general idea and example of smart city infrastructure. *Three Seas Economic Journal*. 2023. № 4 (1). pp. 49–57. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2023-1-6>.
12. Oxford English Dictionary. New York: Oxford University Press, 2002.
13. Connections make communities. The National Lottery Community Fund's role in local infrastructure funding. 2021. Retrieved from https://www.tnlcommunityfund.org.uk/media/documents/TNLCF_KL21-06_Connections-make-communities_Full-Report.pdf?mtime=20210827172303&focal=none.
14. Larkin B. The politics and poetics of infrastructure. *Ann Review Anthropol*. 2013. № 42. P. 327–43.
15. Aksorn P., Charoenngam C. Sustainability factors affecting local infrastructure project: The case of water resource, water supply, and local market projects in Thai communities. *Facilities*. 2015. Vol. 33 No. 1/2. P. 119–143. DOI: <https://doi.org/10.1108/F-01-2013-0005>.
16. Moretto L., Faldi G., Ranzato M., Rosati F. N., Boozi J. I., Teller J. Challenges of water and sanitation service co-production in the global South. *Environment and Urbanization*. 2018. Vol 30. No 2. P. 425–443. DOI: <https://doi.org/10.1177/0956247818790652>.
17. Local resource-based approaches and community infrastructure. Addressing local needs through local resource-based approaches. Employment-Intensive Investment Programme (EIIP). International Labour Organization. 2020. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_758539.pdf (дата звернення: 15.02.2023).
18. Gasparro K. Partnerships in Local Infrastructure Delivery: A Matched Pairs Case Study Comparing Two Crowdfunded and Two Traditionally Funded Projects. Construction Research Congress 2018. URL: <https://ascelibrary.org/doi/10.1061/9780784481295.041> (дата звернення: 10.05.2022).
19. McIntosh C., Alegrna T., Ordycez G., Zenteno R. The Neighborhood Impacts of Local Infrastructure Investment: Evidence from Urban Mexico. *American Economic Journal: Applied Economics*. 2018. 10(3). P. 263–286. URL: <https://www.jstor.org/stable/26528402> (дата звернення: 10.02.2023).
20. Birkinshaw M., Grieser A., Tan J. How does community-managed infrastructure scale up from rural to urban? An example of co-production in community water projects in Northern Pakistan. *Environment and Urbanization*. 2021. 33(2). P. 496–518. DOI: <https://doi.org/10.1177/09562478211034853>.
21. Gouais A. Le, Foley L., Ogilvie D., Guell C. Decision-making for active living infrastructure in new communities: a qualitative study in England. *Journal of Public Health*. 2020. Vol. 42, Iss. 3. P. e249–e258. DOI: <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdz10522>.
22. Local Government Association. Health in All Policies—A Manual for Local Government. 2016. URL: <https://www.local.gov.uk/sites/default/files/documents/healht-all-policies-hiap-8df.pdf>.
23. Khan H. W., Hunzai I. Bridging institutional gaps in irrigation management: the post 'ibex-horn' innovations in Northern Pakistan. in Kreutzmann H (editor), Sharing Water: Irrigation and Water Management in the Hindukush-Karakoram-Himalaya, Oxford University Press, Oxford/London/Karachi. 2000. P. 133–145.
24. Gharaibeh N., Oti I., Meyer M., Hendricks M., Van Zandt S. Potential of Citizen Science for Enhancing Infrastructure Monitoring Data and Decision-Support Models for Local Communities. *Risk Anal*. 2021. Jul; 41(7). P. 1104–1110. DOI: <https://doi.org/10.1111/risa.13256>.
25. Як створити у громаді умови для сталого економічного розвитку: можливості та практики URL: <https://decentralization.gov.ua/news/13669/> (дата звернення: 10.03.2023).
26. Громада 4.0. URL: <https://www.hromada4.org>.
27. Успішна територіальна громада: будуюмо разом. Харків: Видавничий будинок Фактор, 2018. 128 с.

References

1. Armitage, D., & Plummer, R. (Eds.). (2010). Adaptive capacity: Building environmental governance in an age of uncertainty. New York, NY: Springer Publishing Company.
2. Engle, N. L. (2011). Adaptive capacity and its assessment. *Global Environmental Change*, 21 (2), pp. 647–656. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.01.019>.
3. Smit, B., & Wandel, J. (2006). Adaptation, adaptive capacity and vulnerability. *Global Environmental Change*, 16, pp. 282–292. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2006.03.008>.
4. Hovelsrud, G. K., & Smit, B. (2010). Community adaptation and vulnerability in arctic regions (p. 353). Dordrecht: Springer. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-90-481-9174-1>.
5. O'Brien, K., Leichenko, R., Kelkar, U., Venema, H., Aandahl, G., Tompkins, H., West, J. (2004).

- Mapping vulnerability to multiple stressors: Climate change and globalization in India. *Global Environmental Change*, 14 (4), pp. 303–313. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2004.01.001>.
6. Pelling, M. (2010). *Adaptation to climate change: From resilience to transformation*. Oxford: Routledge.
7. Bay-Larsen, I., & Hovelsrud, G. K. (2017). Activating adaptive capacities: Fishing communities in Northern Norway. In *Northern sustainabilities: Understanding and addressing change in the circumpolar world* (pp. 123–134). Springer International Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-46150-2>.
8. Hovelsrud, G. K., & Amundsen, H. (2017). Adaptation options. In *Adaptation actions for a changing arctic: perspectives from the Barents area. Arctic monitoring and assessment programme (AMAP)* (p. xiv, 267). Oslo: Arctic Monitoring and Assessment Programme.
9. Kavanagh, S.A., Hawe, P., Shiell, A. et al. (2022). Soft infrastructure: the critical community-level resources reportedly needed for program success. *BMC Public Health*, 22, 420. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12889-022-12788-8>.
10. Omelyanenko, O. M., Omelianenko, V.A. (2023). Kontseptualni osnovy infrastruktorno-servisnoi metodologii rozvytku lokalnykh spilnot [Conceptual basis of infrastructure-service methodology for the development of local teams]. *Problemy ekonomiky – Problems of Economy*, 2, pp. 120–128. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-120-128> [in Ukrainian].
11. Omelyanenko V., Omelianenko O. (2023). Infrastructure and service methodology for the development of innovative hromadas: general idea and example of smart city infrastructure. *Three Seas Economic Journal*, № 4 (1), pp. 49-57. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2023-1-6>.
12. Oxford English Dictionary. (2002). New York, Oxford University Press.
13. Connections make communities. The National Lottery Community Fund's role in local infrastructure funding. (2021). Retrieved from https://www.tnlcommunityfund.org.uk/media/documents/TNLCF_KL21-06_Connections-make-communities_Full-Report.pdf?mtime=20210827172303&focal=none.
14. Larkin, B. (2013). The politics and poetics of infrastructure. *Ann Review Anthropol*, 42, pp. 327–43.
15. Aksorn, P., Charoenngam, C. (2015). Sustainability factors affecting local infrastructure project: The case of water resource, water supply, and local market projects in Thai communities. *Facilities*, Vol. 33 No. 1/2, pp. 119-143. DOI: <https://doi.org/10.1108/F-01-2013-0005>.
16. Moretto, L., Faldi, G., Ranzato M., Rosati, F. N., Boozi, J. I., Teller, J. (2018). Challenges of water and sanitation service co-production in the global South. *Environment and Urbanization*, Vol 30, No 2, pp. 425–443. DOI: <https://doi.org/10.1177/0956247818790652>.
17. Local resource-based approaches and community infrastructure. Addressing local needs through local resource-based approaches. Employment-Intensive Investment Programme (EIIP). International Labour Organization. 2020. Retrieved from: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_758539.pdf.
18. Gasparro, K. (2018). Partnerships in Local Infrastructure Delivery: A Matched Pairs Case Study Comparing Two Crowdfunded and Two Traditionally Funded Projects. Construction Research Congress. Retrieved from <https://ascelibrary.org/doi/10.1061/9780784481295.041>
19. McIntosh, C., Aleggna, T., Ordycez, G., & Zenteno, R. (2018). The Neighborhood Impacts of Local Infrastructure Investment: Evidence from Urban Mexico. *American Economic Journal: Applied Economics*, 10 (3), pp. 263–286. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26528402>.
20. Birkinshaw, M., Grieser, A., & Tan, J. (2021). How does community-managed infrastructure scale up from rural to urban? An example of co-production in community water projects in Northern Pakistan. *Environment and Urbanization*, 33(2), pp. 496-518. DOI: <https://doi.org/10.1177/09562478211034853>.
21. Gouais, A Le, Foley, L., Ogilvie, D., Guell C. (2020). Decision-making for active living infrastructure in new communities: a qualitative study in England. *Journal of Public Health*, Volume 42, Issue 3, pp. e249–e258. DOI: <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdz10522>.
22. Local Government Association. Health in All Policies-A Manual for Local Government. (2016). Retrieved from <https://www.local.gov.uk/sites/default/files/documents/health-all-policies-hiap-8df.pdf>.
23. Khan, H. W., Hunzai, I. (2000). Bridging institutional gaps in irrigation management: the post 'ibex-horn' innovations in Northern Pakistan", in Kreutzmann H. (editor), *Sharing Water: Irrigation and Water Management in the Hindukush-Karakoram-Himalaya*, Oxford University Press, Oxford/London/Karachi, pp. 133–145.
24. Gharaibeh N., Oti I., Meyer M., Hendricks M., Van Zandt S. (2021). Potential of Citizen Science for Enhancing Infrastructure Monitoring Data and Decision-Support Models for Local Communities. *Risk Anal. Jul*, 41(7), pp. 1104-1110. DOI: <https://doi.org/10.1111/risa.13256>.
25. Jak stvoryty u ghromadi umovy dlja stalogho ekonomichnogho rozvytku: mozhlyvosti ta praktyky [How to create a new economic development among the community: possibilities and practices]. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/13669/> [in Ukrainian].
26. Community 4.0 [Gromada 4.0]. Retrieved from: <https://www.hromada4.org> [in Ukrainian].
27. Successful territorial community: we will be together [Uspishna terytorialjna ghromada: budujemo razom]. (2018). Kharkiv, Vydavnychyj budynok Faktor [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 02.05.2023

Формат цитування:

Омельяненко О. М., Омеляненко В. А. Розвиток інфраструктури громад на засадах local resource-based підходу. *Вісник економічної науки України*. 2023. № 1 (44). С. 63-69. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).63-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).63-69)

Omelyanenko, O. M., Omelianenko, V. A. (2023). Development of Community Infrastructure Based on the Local Resource-Based Approach. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (44), pp. 63-69. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).63-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).63-69)

